
Conservatieve lepelaars zijn slechter af

Steeds meer lepelaars ontdekken dat overwintering in Europa beter is dan in West-Afrika. De vogels die verder weg overwinteren, hebben minder broedsucces en minder overlevingskansen.

Achtergrond

 Nienke Bloksma

Lepelaars die gewoontegetroou naar Afrika vliegen om te overwinteren zijn slechter af dan lepelaars die ervoor kiezen om minder ver te vliegen, stelt Tamar Lok van de Rijksuniversiteit Groningen (RuG) en het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee in haar proefschrift. Vrijdag promoveert zij op haar onderzoek.

Lepelaars die in West-Afrika overwinteren en jaarlijks zo'n 10.000 kilometer afleggen tussen broed- en overwinteringsgebied, doen het slechter dan de lepelaars die in Europa (Spanje, Portugal en Frankrijk) overwinteren en 'slechts' duizend tot vierduizend kilometer hoeven te vliegen. Dit blijkt uit zowel een lagere overleving als een lager broedsucces.

Steeds meer lepelaars ontdekken dat overwinteren in Europa een betere optie is. Deze noordwaartse verschuiving van de winterspreiding gaat echter

langzamer dan optimaal zou zijn. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van sterke plaatstrouw aan hun overwinteringsplek van volwassen lepelaars en de 'traditionele keuzes' van jonge lepelaars die wellicht volwassen lepelaars volgen tijdens de trek en daardoor ook - meestal - in West-Afrika terecht komen.

Al 25 jaar worden jonge lepelaars in Nederland van kleurringen voorzien. Hierdoor is het mogelijk om individuen te herkennen en te volgen. Deze waarnemingen worden door een groot aantal vrijwilligers gedaan. Door het combineren van de overwinteringsplaats en het broedsucces in Nederland, ontdekte Lok dat lepelaars die in West-Afrika overwinterden minder succesvol waren bij het broeden.

Uit het onderzoek van Lok komt naar voren dat de overleving van volwassen lepelaars beperkt wordt in de overwinterings- en/of opvetgebieden, terwijl de broedkolonies in Nederland inmiddels te maken

Het aantal broedparen in Nederland zit in de huidige omstandigheden bijna aan het plafond

hebben met beperkingen in het groot brengen van de kuikens. Dit betekent dat het aantal broedparen in Nederland in de huidige voedselomstandigheden bijna aan het plafond zit. De Europese populatie kan echter nog groeien door uitbreiding naar nieuwe broedgebieden in onder meer Duitsland, Denemarken en Engeland. Hiervoor zou het helpen om natuurbeschermingsmaatregelen te treffen die de draagkracht van de Afrikaanse en Europese overwinterings- en opvetgebieden verhogen.

Toekomstig onderzoek aan gebiedsgebruik, voedselbehoefte en voedselaanbod in overwinterings- en opvetgebieden is van belang om te bepalen welke beheersmaatregelen het meest effectief zullen zijn.

Door dit onderzoek is een beter inzicht verkregen in de kosten en baten van de trek van lepelaars.

 Nienke Bloksma werkt voor het Nederland Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ)